

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Marie Žiškové a soudců JUDr. Lenky Kaniové a JUDr. Zdeňka Kühna v právní věci žalobkyně **F plus H s. r. o.**, se sídlem Zborovská 856/49, 674 01 Třebíč, zastoupené JUDr. Vladimírem Škrétou, advokátem se sídlem U Soudu 363/10, 460 01 Liberec II, proti žalovanému **Finančnímu ředitelství v Brně**, se sídlem náměstí Svobody 4, 602 00 Brno, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 2. 7. 2010, č. j. 10046/10-1200-703509, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 1. 10. 2010, č. j. 29 Af 111/2010 - 23,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá**.

II. Žalobkyně **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení **nepřiznává**.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

[1] Rozhodnutím ze dne 2. 7. 2010, č. j. 10046/10-1200-703509, žalovaný zamítl odvolání žalobkyně proti dodatečnému platebnímu výměru ze dne 7. 1. 2008, č. j. 1545/08/330911/3854, jímž jí Finanční úřad v Třebíči doměřil na dani z příjmů právnických osob za rok 2004 daň ve výši 1 370 040 Kč a zrušil daňovou ztrátu za uvedené zdaňovací období ve výši 308 504 Kč.

[2] Proti citovanému rozhodnutí žalovaného podala žalobkyně dne 11. 9. 2010 žalobu u Krajského soudu v Brně; ten usnesením ze dne 1. 10. 2010, č. j. 29 Af 111/2010 - 23,

žalobu odmítl. Konstatoval, že napadené rozhodnutí bylo žalobkyni doručeno dne 14. 7. 2010. Lhůta pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále též „s. ř. s."), uplynula v úterý 14. 9. 2010. Podání žalobkyně ze dne 11. 9. 2010 neobsahovalo žádný žalobní bod. K tvrzení žalobkyně, že žalobu doplní do 14. 10. 2010, krajský soud uvedl, že tuto lhůtu žalobkyni nebylo možné poskytnout, neboť v souladu s § 71 odst. 2 s. ř. s. mohou být žalobní body rozšiřovány pouze ve lhůtě pro podání žaloby; tuto lhůtu přitom nelze prominout. V souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. rozsudek rozšířeného senátu č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, rozsudek č. j. 2 Azs 9/2003 - 40 nebo č. j. 8 Afs 31/2009 - 74) krajský soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

II. Kasační stížnost

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka") napadla usnesení krajského soudu včas podanou kasační stížností namítajíc, že jsou dány důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., tj. nezákonnost rozhodnutí o odmítnutí návrhu.

[4] Uvedla, že v sobotu 11. 9. 2010 podala datovou zprávou správní žalobu proti napadenému rozhodnutí žalovaného. V pondělí 13. 9. 2010 v 6:28 hod obdržela potvrzení o přijetí datové zprávy Krajským soudem v Brně. Na začátku pracovní doby soudu v pondělí 13. 9. 2010 tak byla žaloba soudu k dispozici. Lhůta pro podání žaloby uběhla 14. 9. 2010 ve 24:00 hod, z čehož vyplývá, že stěžovatelce svědčily ještě dva pracovní dny k doplnění žalobních bodů.

[5] Stěžovatelka nesouhlasí s postupem krajského soudu, který ji nevyzval k odstranění vad podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s., protože nepovažoval za fakticky možné, aby stěžovatelka v časovém horizontu méně než 48 hodin vady žaloby odstranila. Zástupkyně podala blanketní žalobu, neboť vycházela z obsahu školení pořádaného Komorou daňových poradců ze dne 21. 2. 2006, kde byla tato otázka konzultována.

[6] Dále stěžovatelka rozvedla, že její zástupkyně je daňovou poradkyní. Výkon daňového poradenství je určitou měrou nezastupitelný a je přímo vázán na konkrétního daňového poradce. Není reálné odhadnout budoucí vývoj a počet řízení, v nichž daňový poradce své klienty zastupuje. Některá správní řízení probíhají v řádu týdnů, některá v řádu měsíců a jiná v řádu roků. Obdobně je to i se soudními řízeními, přičemž na začátku nikdy není zřejmé, na kolik dílcích řízení se věc rozčlení. Daňový poradce je přitom neustále pod tlakem správních a soudcovských lhůt. Právě v předmětné době se zástupkyni stěžovatelky nakumulovalo více kauz, proto zvolila soudem neaprobovaný postup, neboť měla zato, že není procesně vadný. Domnívala se, že tím není ohrožena koncentrace řízení, protože je jí z jiných soudních řízení u Krajského soudu v Brně známo, že žalovaný je v prodlení s předkládáním vyjádření k žalobě.

[7] Pokud by soud postupoval podle § 37 odst. 5 s. ř. s. a stěžovatelku řádně poučil, byly by žalobní body ve dvouměsíční lhůtě doplněny. Podle § 36 odst. 1 s. ř. s. je soud povinen poskytnout účastníkům poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu. Stěžovatelka považuje za nedůvodné spekulace soudu, že by žalobní body ve lhůtě pro podání žaloby nestihla

doplnit. Zástupkyně stěžovatelky měla již žalobní body připraveny, ale nestihla je ještě precizovat s ohledem na množství a složitost textu. Podala pouze blanketní žalobu, protože chtěla soudu podat bezvadné a kompletní podání obsahující žalobní body, jež nebude třeba dále upřesňovat. Soudu nic nebránilo v tom, aby 13. 9. 2010 či 14. 9. 2010 zaslal stěžovatelce výzvu do datové schránky. Zástupkyně stěžovatelky by tak zjistila své pochybení a žalobní body by v dvouměsíční lhůtě doplnila. Nedůvodný je rovněž odkaz krajského soudu na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2009, č. j. 8 Afs 31/2009 - 74, neboť procesní situace je v posuzovaném případě odlišná. Z podání je patrno, že si stěžovatelka nebyla vědoma skutečnosti, že absence žalobních bodů má za následek odmítnutí žaloby. Je rovněž důležité, že dříve bylo doručování a komunikace soudu s účastníky řízení časově náročnější než v současnosti, kdy komunikace prostřednictvím datových schránek trvá řádově v minutách, nikoliv ve dnech.

[8] Závěrem stěžovatelka zmínila, že krajský soud nemohl odmítnout žalobu podle § 46 písm. a) s. ř. s., neboť absence žalobních bodů byla nedostatkem odstranitelným. Takový závěr je přepjatým formalizmem ve smyslu rozsudku rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu č. j. 4 As 3/2008 - 78. Stěžovatelka je toho názoru, že se jí v dané věci nedostalo řádného poučení, proto z důvodu pasivity soudu nebyla vada podání odstraněna, ač mohla. Skutečnost, že zástupkyně stěžovatelky nedoplnila žalobní body do 14. 10. 2010, jak avizovala v podané žalobě, bylo způsobeno její pracovní neschopností spočívající v zánětu šlach na obou rukou, na které jí byla lékařem aplikována sádra.

[9] Ze všech shora uvedených důvodů stěžovatelka navrhla, aby Nejvyšší správní soud rozsudek Krajského soudu v Brně zrušil a věc mu vrátil k dalšímu řízení.

III. Vyjádření žalovaného ke kasační stížnosti

[10] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti nejprve konstatoval, že podle jeho názoru není nutné vyjadřovat se k polemice stěžovatelky o tom, že pro daňového poradce není reálné odhadnout vývoj a počet budoucích řízení. Tato argumentace stěžovatelky působí podle žalovaného spíše dojmem školní omluvenky o tom, proč žákyně nestihla napsat domácí úkol včas.

[11] Podle žalovaného je zjevné, že si stěžovatelka při podání žaloby byla vědoma toho, že její podání je neúplné. Krajskému soudu nelze vytýkat pasivitu v poučení stěžovatelky o jejích procesních právech. Stěžovatelka nemohla očekávat, že by krajský soud poté, co se s žalobou seznámil v pondělí 13. 9. 2010, mohl stihnout vydat a doručit stěžovatelce usnesení obsahující výzvu k odstranění vad podání, na něž by stěžovatelka včas reagovala. Žalovaný nahlédnutím do usnesení Ústavního soudu, kterými v poslední době rozhodl o odmítnutí stížnosti, zjistil, že prodleva mezi doručením podání Ústavnímu soudu a doručením výzvy k odstranění vad účastníkovi se v praxi pohybuje řádově v týdnech (např. ve věci sp. zn. III. ÚS 2275/10 dva týdny, ve věci sp. zn. I. ÚS 2130/10 více než měsíc). Po krajském soudu tak nelze spravedlivě požadovat, aby v případě neúplného podání neobsahujícího žádný žalobní bod, podaného v závěru dvouměsíční lhůty pro podání žaloby, zhojil takový postup žalobkyně tím, že se s vynaložením veškerého úsilí pokusí řádně žalobkyni poučit a vyzvat ji k odstranění vad podání. Napadené usnesení krajského soudu bylo podle žalovaného vydáno v souladu se zákonem a bylo rovněž

podrobně odůvodněno. Proto žalovaný navrhl, aby byla kasační stížnost pro nedůvodnost zamítnuta.

IV. Replika stěžovatelky k vyjádření žalovaného

[12] Stěžovatelka v replice k vyjádření žalovaného uvedla, že nepovažuje za právně významné odkazy žalovaného na postup Ústavního soudu při doručování výzvy k odstranění vad podání. Řízení o ústavní stížnosti podle zákona o Ústavním soudu představuje jiný typ řízení než řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu podle soudního řádu správního.

[13] Podle stěžovatelky se žalovaný mýlí rovněž ve výkladu poučovací povinnosti krajského soudu. Předestřenou interpretací by se poučovací povinnost dostala pouze do formální roviny, bez ohledu na účel, pro jaký byla v zákoně stanovena. V posuzované věci přitom nebylo postaveno najisto, že pokud by krajský soud stěžovatelku poučil, byly by žalobní body ve lhůtě doplněny. Soudu navíc nic nebránilo v tom, aby do konce lhůty pro podání žaloby zaslal stěžovatelce poučení do datové schránky. Stěžovatelka měla v úmyslu podanou žalobou brojit proti nezákonnému rozhodnutí. Nesplnil-li soud svou poučovací povinnost, nelze následky takového pochybení vykládat k tíži stěžovatelky. Nelze rovněž souhlasit s nekonkrétním tvrzením žalovaného, že by soud měl v souvislosti s výkonem poučovací povinnosti vynakládat vyšší než běžné náklady.

V. Posouzení věci Nejvyšším správním soudem

[14] Nejvyšší správní soud při posuzování kasační stížnosti hodnotil, zda jsou splněny podmínky řízení, přičemž dospěl k závěru, že kasační stížnost má požadované náležitosti, byla podána včas a osobou oprávněnou, a není důvodné kasační stížnost odmítnout pro nepřípustnost. Důvodnost kasační stížnosti posoudil Nejvyšší správní soud v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů a zkoumal přitom, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž je povinen přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s.).

[15] Kasační stížnost není důvodná.

[16] V případě, že je kasační stížností napadeno usnesení o odmítnutí žaloby, přichází pro stěžovatelku z povahy věci v úvahu pouze kasační důvody podle § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., spočívající v tvrzené nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu. Nejvyšší správní soud je v řízení o kasační stížnosti oprávněn zkoumat, zda rozhodnutí krajského soudu a důvody, o které se toto rozhodnutí opírá, jsou v souladu se zákonem; jeho úkolem není přímo přezkoumávat samotné žalobou napadené správní rozhodnutí, nýbrž prověřovat, zda soud při takovémto přezkumu postupoval a uvažoval správně. Rozsah přezkumu rozhodnutí soudu je tak vymezen povahou a obsahem přezkoumávaného rozhodnutí. Jestliže krajský soud žalobu odmítl a věc samu neposuzoval, může Nejvyšší správní soud v řízení o kasační stížnosti pouze přezkoumat, zda krajský soud správně posoudil podmínky pro odmítnutí žaloby, nemůže se však již zabývat námitkami týkajícími se „merita věci“, tedy toho, zda správní rozhodnutí je zákonné či nikoli (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 3. 2009, č. j. 3 As 44/2008 - 80, dostupný na www.nssoud.cz).

[17] Nejvyšší správní soud tedy v řízení o kasační stížnosti stěžovatelky zkoumal, zda krajský soud postupoval správně, nevyzval-li stěžovatelku k doplnění žalobních bodů dva dny před uplynutím lhůty k podání žaloby, resp. zda krajský soud žalobu odmítl v souladu se zákonem.

[18] Soudní řád správní stanoví pro každé podání účastníka vůči soudu určité náležitosti, jež toto podání musí splňovat. Pokud je nesplňuje, definuje zákon postup soudu při doplňování náležitostí podání a odstraňování jeho vad. Rovněž definuje další postup soudu a právní následky toho, není-li podání doplněno a vady odstraněny (§ 37 s. ř. s.). Náležitosti žaloby v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu (§ 65 a násl. s. ř. s.) vyplývají v první řadě z ustanovení § 37 s. ř. s. (zejm. z jeho třetího odstavce), kde jsou stanoveny obecné („minimální“) náležitosti každého podání adresovaného soudu, které se vztahují na všechna řízení podle soudního řádu správního, pokud z jeho ustanovení o jednotlivých typech řízení neplyne (ať již přímo nebo z povahy věci), že podání některé z náležitostí podle § 37 s. ř. s. v rámci daného konkrétního typu řízení nemusí splňovat. Podle § 37 odst. 3 věta první s. ř. s. *musí být z každého podání zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno.* Další náležitosti podání – nad rámec „minimálních“ náležitostí – však jsou pro žalobu proti rozhodnutí správního orgánu stanoveny v § 71 s. ř. s., podle něhož *musí žaloba kromě obecných náležitostí podání obsahovat a) označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, b) označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známy, c) označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, d) žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, e) jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést, f) návrh výroku rozsudku* (odstavec 1). V souladu s § 72 odst. 1 s. ř. s. lze *žalobu podat do dvou měsíců poté, kdy rozhodnutí bylo žalobci oznámeno doručením písemného vyhotovení nebo jiným zákonem stanoveným způsobem, nestanoví-li zvláštní zákon lhůtu jinou. Lhůta je zachována, byla-li žaloba ve lhůtě podána u správního orgánu, proti jehož rozhodnutí směřuje.*

[19] Stěžovatelkou podaná žaloba obsahovala obecné náležitosti podání podle § 37 odst. 3 s. ř. s., neboť z ní nepochybně bylo zřejmé, čeho se týká (soudního přezkoumání v žalobě přesně označeného správního rozhodnutí žalovaného ve věci daně z příjmů právnických osob za zdaňovací období roku 2004) a kdo ji činí (stěžovatelka). Bylo rovněž možné usuzovat, co žalobkyně navrhuje (zrušení napadeného rozhodnutí žalovaného podle § 65 s. ř. s.). Podání bylo zástupkyní stěžovatelky elektronicky podepsáno a datováno dnem 11. 9. 2010. V podání byla rovněž uvedena firma stěžovatelky, její identifikační číslo a sídlo. Dále zástupkyně stěžovatelky v žalobě uvedla, že „[p]*roti výše citovanému rozhodnutí podává žalovaný* (pozn. soudu: patrně žalobkyně) *v zákonem vymezené lhůtě žalobu z důvodů vymezených v ust. § 65 s. ř. s. Náležitosti a přílohy žaloby budou žalobcem doplněny do lhůty 14. 10. 2010.*“

[20] Krajský soud zcela důvodně shledal, že podání stěžovatelky nesplňovalo náležitosti žaloby, jak je stanoví § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Podle tohoto ustanovení žaloba kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné. Ustanovení § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. tak žalobkyni ukládá

povinnost uvést v žalobě konkrétní (tj. ve vztahu k žalobkyni a k projednávané věci individualizovaná) skutková tvrzení, doprovázená (v témže smyslu) konkrétní právní argumentací, z nichž plyne, z jakých důvodů považuje žalobkyně napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 27. 10. 2004, č. j. 4 Azs 149/2004 - 52, publikovaný pod č. 488/2005 Sb. NSS, www.nssoud.cz; z klasické starší judikatury srov. usnesení Vrchního soudu v Praze ze dne 19. 1. 1993, č. j. 6 A 85/92 - 5, uveřejněné pod č. 19/1994 Správního práva).

[21] K požadavku na řádnou formulaci žalobních bodů lze odkázat na rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 12. 2005, č. j. 2 Azs 92/2005 - 58, publikovaný pod č. 835/2006 Sb. NSS, www.nssoud.cz: *„Líčení skutkových okolností nemůže být toliko typovou charakteristikou určitých „obvyklých" nezákonností, k nimž při vyřizování věcí určitého druhu může docházet, nýbrž zcela jasně individualizovaným, a tedy od charakteristiky jiných konkrétních skutkových dějů či okolností jednoznačně odlišitelným popisem. Konkretizace faktů dostatečně substancovanými žalobními body je důležitá nejen z hlediska soudu, tj. pro stanovení programu sporu a vytýčení mezí, v nichž se soud může v souladu s dispoziční zásadou pohybovat, ale má význam i pro žalovaného."*

[22] Z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu vyplývá, že „[v] *důsledku přísné dispoziční zásady v řízení o žalobách proti rozhodnutím správního orgánu musí žaloba obsahovat žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné [§ 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s.]. (...) Přitom zákon stanoví, že žaloba musí vždy obsahovat alespoň jeden žalobní bod (viz 2. věta ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s.). Pokud žádný žalobní bod neobsahuje, může být tento nedostatek podmínek řízení odstraněn, a to ve lhůtě pro podání žaloby, jak vyplývá z citovaného ustanovení § 71 odst. 2 s. ř. s. Není však dána zákonná povinnost soudu v těchto případech vždy vyzývat žalobce k odstranění těchto vad ve smyslu ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s., neboť – takto široce pojímaná – povinnost soudu by zjevně odporovala zmíněné zásadě dispoziční a rovněž zásadě koncentrace řízení, v souladu s nimiž je tento typ řízení koncipován"* (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, publikovaný pod č. 113/2004 Sb. NSS, nebo obdobně rozsudek ze dne 27. 2. 2004, č. j. 4 Azs 3/2004 - 48; oba dostupné na www.nssoud.cz). Ústavní souladnost tohoto přístupu byla potvrzena v usnesení Ústavního soudu České republiky ze dne 7. 1. 2004, sp. zn. IV. ÚS 613/03, http://nalus.usoud.cz, jímž byla odmítnuta ústavní stížnost proti rozhodnutí Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 10. 2003, č. j. 2 Azs 9/2003 - 40, pro nepřípustnost z důvodu nevyčerpání všech právních prostředků k ochraně práva. Toto nevyčerpání shledal Ústavní soud v *„nedbání o ochranu vlastních práv"* stěžovatele, jenž proti rozhodnutí správního orgánu brojil pouze podáním neobsahujícím žalobní body obdobně jako v případě nyní posuzovaném.

[23] Otázkou formulace tzv. žalobních bodů a poučovací povinností u odstraňování vad se zabýval nejnověji rozšířený senát v rozsudku ze dne 24. 8. 2010, č. j. 4 As 3/2008 - 78, publikovaném pod č. 2162/2011 Sb. NSS, www.nssoud.cz. V tomto rozhodnutí se rozšířený senát přiklonil k výkladu, podle něhož *„je nutno za žalobní bod považovat každé vyjádření žalobce, z něhož byť i jen v nejhrubších obrysech lze dovodit, že napadené správní rozhodnutí z určitého důvodu považuje za nezákonné. Jinými slovy, náležitost žaloby dle § 71 odst. 1 písm. d) s. ř. s. je splněna, pokud jsou z tvrzení žalobce seznatelné skutkové děje a*

okolnosti individuálně odlišitelné od jiných ve vztahu ke konkrétnímu případu žalobce, jež žalobce považoval za relevantní k jím domnělé nezákonnosti správního rozhodnutí (...).“ Povinnost vyzvat žalobce k doplnění žalobních bodů podle § 37 odst. 5 s. ř. s. vznikne podle rozšířeného senátu krajskému soudu tehdy, bude-li žaloba podaná v zákonné lhůtě obsahovat žalobní bod alespoň v takto vymezené míře konkrétnosti (body 33 a 34 citovaného rozsudku). V bodu 35 rozšířený senát zdůraznil, že *„lhůta stanovená v § 71 odst. 2 větě druhé a třetí dopadá nejen na případy, kdy žalobce doplní vedle již obsažených další (nový) žalobní bod, ale i na případy, kdy v žalobě neuvedl žalobní bod žádný; jen v těchto případech uplyne zákonná lhůta (§ 72 odst. 1 s. ř. s.) marně, ve všech ostatních případech je na místě postup dle § 37 odst. 5 s. ř. s.“* Jinými slovy, pokud žalobce neformuluje ani v nejhrubších rysech, s čím v rozhodnutí nesouhlasí, ve lhůtě pro podání žaloby, nevzniká krajskému soudu povinnost vyzývat žalobce k odstranění vady žaloby podle § 37 odst. 5 s. ř. s. Závěr, že správní žaloba musí obsahovat žalobní bod ve lhůtě pro podání žaloby, potvrdil také Ústavní soud v nálezu sp. zn. Pl. ÚS 17/09 ze dne 1. 12. 2009 (9/2010 Sb.), http://nalus.usoud.cz, v němž bylo uvedeno mimo jiné, že *„žaloba ve správním soudnictví musí žalobní bod ve lhůtě pro podání žaloby obsahovat. Pokud tomu tak není, je podání pouhým oznámením záměru obrátit se na správní soud se žalobou, které ovšem nemá i při extenzivním výkladu pojmu žalobní bod žádné relevantní účinky.“*

[24] Nejvyšší správní soud posoudil shodně jako krajský soud žalobu stěžovatelky jako blanketní. Z jejího obsahu je zcela zřejmé, že neobsahovala ani jeden žalobní bod, a to ani v nejhrubších rysech, neboť se v ní hovoří pouze o tom, že stěžovatelka podává proti napadenému správnímu rozhodnutí správní žalobu podle § 65 s. ř. s. Není však ani v nejmenším naznačeno, v čem by měl spočívat rozpor se zákonem a jaká práva stěžovatelky měla být zkrácena. Správní soudnictví je přitom ovládáno dispoziční a koncentrační zásadou. Žalobní body stanovují meze přezkumu napadeného správního rozhodnutí (§ 75 odst. 2 s. ř. s.). Správní soud není povinen ani oprávněn za žalobkyni konkrétní důvody nezákonnosti správního rozhodnutí dovozovat, tedy z vlastní iniciativy nahrazovat projev vůle žalobkyně a sám vyhledávat vady napadeného správního aktu (srov. např. nálezy Ústavního soudu ze dne 10. 3. 1999, sp. zn. I. ÚS 164/97, ze dne 19. 11. 1999, sp. zn. IV. ÚS 432/98; oba dostupné na http://nalus.usoud.cz).

[25] Ve smyslu ustanovení § 75 odst. 2 s. ř. s. správní soud přezkoumá v mezích žalobních bodů napadené výroky rozhodnutí. Stěžovatelka podala správní žalobu elektronicky v sobotu 11. 9. 2010. Krajský soud se s žalobou mohl seznámit v pondělí 13. 9. 2010, přičemž 14. 9. 2010 uplynula dvouměsíční lhůta pro podání žaloby ke krajskému soudu podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Stěžovatelkou stanovené datum 14. 10. 2010, v němž chtěla žalobní body doplnit, již bylo mimo rámec zákonné lhůty, v níž by ještě mohly být žalobní body doplněny.

[26] Účelem ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. je upozornit podatele na vady podání, vyzvat ho k jejich odstranění, stanovit mu k tomu lhůtu a upozornit ho na následky spojené s neodstraněním vad. Lze-li určitou náležitost žaloby účinně uvést či doplnit jen v zákonem stanovené nepřekročitelné lhůtě, má smysl vyzývat k takovému doplnění pouze tehdy, bude-li to vůbec „technicky“ proveditelné a smysluplné. Ze stěžovatelkou (i krajským soudem) citovaného nálezu Ústavního soudu sp. zn. II. ÚS 392/01 ze dne 1. 4. 2003 (N 48/30 SbNU 17), http://nalus.usoud.cz, vyplývá, že soud je povinen takovou výzvu učinit,

je-li objektivně možné, že by žalobce žalobní bod ve lhůtě pro podání žaloby doplnil (zde lhůta pěti dnů shledána dostatečnou pro nutnost poučení o důsledcích nedoplnění žalobního bodu). V přiměřené lhůtě po dojití žaloby na soud (tedy zpravidla v řádu několika dnů po dojití) se krajský soud musí s obsahem žaloby seznámit přinejmenším do té míry, aby si mohl učinit úsudek o tom, zda má předepsané náležitosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 3. 2010, č. j. 7 As 15/2010 - 56, www.nssoud.cz).

[27] Z výše uvedeného vyplývá, že v posuzovaném případě bylo nutné ve lhůtě pro podání žaloby učinit v rámci lhůty pro podání žaloby dva úkony, aby bylo možné žalobu věcně projednat: krajský soud by nejprve musel stěžovatelku vyzvat k doplnění žalobních bodů s poučením, že nebude-li žaloba v této lhůtě doplněna o žalobní body, bude podání odmítnuto; následně by stěžovatelka na takovou výzvu krajského soudu musela reagovat a podání doplnit o žalobní body do konce lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Tyto úkony by bylo namístě činit teprve poté, co by krajský soud měl postaveno najisto, kdy v daném případě uplyne lhůta k podání žaloby, neboť soudy nejsou oprávněny svými úkony jakkoliv prodlužovat lhůtu k podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s.

[28] Podle ustanovení § 36 odst. 1 s. ř. s. je *soud povinen poskytnout účastníkům řízení poučení o jejich procesních právech a povinnostech v rozsahu nezbytném pro to, aby v řízení neutrpěli újmu.* Vzhledem k obsahu předmětné žaloby nelze pochybovat o tom, že si stěžovatelka byla vědoma nedostatků podané žaloby. Nebylo tedy nezbytné jí výslovně sdělovat, že žaloba neobsahuje žalobní bod, a postačilo, avšak jen v případě, že by to bylo z časového hlediska smysluplné a že by si takový úsudek mohl soud učinit již ze samotného obsahu žaloby, stěžovatelku upozornit, že žalobní body je nutno uplatnit dříve než ve lhůtě, kterou v žalobě ohlásila, neboť jen tak k nim bude možno přihlédnout.

[29] V podané žalobě zástupkyně stěžovatelky označila rozhodnutí žalovaného číslem jednacím, uvedla datum jeho vydání, jakož i datum, kdy jí rozhodnutí bylo doručeno. Ke svému podání ovšem nepřiložila kopii napadeného rozhodnutí ani kopii doručenky, jimiž by údaje uvedené v blanketní žalobě podložila. Samotné podání stěžovatelky, bez relevantních příloh, bylo pro krajský soud pouhou indicií. Nebylo z něj však možné jednoznačně určit počátek ani konec běhu lhůty pro podání žaloby. Krajský soud tedy nejprve přípisem vyzval žalovaného, aby soudu doručil kopii napadeného rozhodnutí a kopii doručenky, z nichž by bylo možné ověřit správnost stěžovatelkou uváděných údajů. Nutnost identifikace napadeného rozhodnutí a ověření okamžiku jeho doručení stěžovatelce jsou totiž údaje nezbytné pro posouzení včasnosti podané žaloby, bez nichž krajský soud nemohl stěžovatelku poučit o následku nedoplnění žalobních bodů v zákonem stanovené lhůtě (§ 72 odst. 1 s. ř. s.), neboť nebylo postaveno najisto, zda takové rozhodnutí skutečně bylo vydáno, případně kdy měla lhůta pro podání žaloby uplynout. Žalovaný krajskému soudu předložil kopii napadeného rozhodnutí a kopii doručenky. Z těchto podkladů krajský soud seznal, že lhůta pro podání žaloby uplynula 14. 9. 2010, proto dne 1. 10. 2010 rozhodl o odmítnutí podané žaloby podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Postup krajského soudu shledal kasační soud správným, neboť provedené úkony krajského soudu následovaly v poměrně krátkém časovém horizontu a žaloba byla odmítnuta v reálné lhůtě.

[30] Lze tak uzavřít, že v řešeném případě byla lhůta dvou pracovních dnů příliš krátká na to, aby krajský soud mohl spolehlivě identifikovat žalobou napadené rozhodnutí, ověřit okamžik jeho doručení stěžovatelce, a následně vyzývat stěžovatelku k odstraňování vad podané žaloby podle § 37 odst. 5 s. ř. s., a stěžovatelka mohla vady odstranit. Krajský soud si nejprve opatřil od žalovaného doklady o doručení napadeného rozhodnutí, z nichž seznal, že žaloba byla podána natolik krátce před skončením běhu žalobní lhůty, že po obdržení těchto dokladů o doručení již stěžovatelku nebylo možné vyzývat k doplnění žalobních bodů, neboť lhůta pro podání žaloby uplynula dne 14. 9. 2010. Skutečnost, že zástupkyně stěžovatelky komunikovala se soudem prostřednictvím elektronické pošty, na této skutečnosti nemohla v řešeném případě ničeho změnit, neboť před uplynutím lhůty pro podání žaloby nebylo postaveno najisto, kdy lhůta pro podání žaloby uplyne.

[31] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje s argumentací krajského soudu, že *„nepovažoval fakticky za možné, aby žalobkyně v časovém horizontu méně než 48 hodin odstranila vady žaloby ze dne 11. 9. 2010, zvláště když žalobkyně (jež je zastupována odbornou poradkyní) nestihla podat bezvadnou žalobu ve lhůtě dvou měsíců (...).“* Tato úvaha soudu není podložena žádnými relevantními argumenty či skutečnostmi; jedná se toliko o domněnku krajského soudu, že by zástupkyně stěžovatelky v takto krátké lhůtě nestihla doplnit žalobní body. Tato dílčí nepřesnost však nemůže nic změnit na výše vysloveném závěru zdejšího soudu, že v posuzovaném případě bylo krajskému soudu objektivně znemožněno, aby stěžovatelku vhodným způsobem vyzval k odstranění vad podání podle § 37 odst. 5 s. ř. s. (obdobně srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 2 As 69/2008 - 148, www.nssoud.cz).

[32] K tomu lze doplnit, že procesní postup účastníků řízení včetně toho, zda žalobkyně podá žalobu až v samém závěru lhůty, kdy tak může učinit, souvisí s její procesní odpovědností a musí nést případné důsledky, které z jejího vlastního načasování takových kroků plynou. Tak je tomu i u stěžovatelky. V řešeném případě to platí tím spíše, že zástupkyně stěžovatelky je daňovou poradkyní, tedy profesionálem, který má svým klientům zajistit odbornou pomoc. Krajský soud tedy zcela správně žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť stěžovatelce se v žalobní lhůtě nepodařilo uvést žádný žalobní bod. V řízení tedy nebyla, a to neodstranitelně, splněna podmínka řízení spočívající v tom, že v žalobě byl účinně uplatněn, byť třeba i jen v nejhrubších rysech, alespoň jeden žalobní bod.

[33] Zdejší soud neshledal relevantními tvrzení stěžovatelky, že její zástupkyně v řízení o žalobě *„měla již žalobní body připraveny, ale nestihla je ještě precizovat s ohledem na množství a složitost textu, a tak podala pouze "banketní" žalobu, protože chtěla podat soudu bezvadné a kompletní žalobní body, které nebude nutno dále upřesňovat.“* K tomu lze toliko konstatovat, že v tomto ohledu zástupkyně stěžovatelky nezvolila vhodnou procesní taktiku, neboť pokud by připravené zárodky žalobních bodů do žaloby včlenila, bylo by povinností krajského soudu (v souladu s citovaným rozsudkem rozšířeného senátu č. j. 4 As 3/2008 - 78) vyzvat žalobkyni k upřesnění takovýchto bodů a uložit jí k tomu přiměřenou lhůtu.

[34] Neobstojí rovněž tvrzení o nevědomosti zástupkyně stěžovatelky, že žalobní body není možné doplňovat dodatečně i po uplynutí lhůty k podání žaloby. Ustanovení § 71

odst. 2 věta třetí s. ř. s. v tomto ohledu jasně uvádí, že rozšířit žalobu o další žalobní body lze jen ve lhůtě pro podání žaloby. Krajský soud by tedy ani případnou výzvou k doplnění žalobních bodů nemohl takto striktně zákonem stanovenou lhůtu prodloužit. Vycházeje ze zásady *ignorantia iuris non excusat* (neznalost práva neomlouvá) Nejvyšší správní soud nepřihlédl k tvrzení stěžovatelky, že si nebyla vědoma následků nedoplnění žalobních bodů ve lhůtě podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Nadto za situace, kdy správní žaloba byla podána zástupkyní stěžovatelky, jež je daňovou poradkyní. Ta by jako profesionál poskytující odborné právní poradenství v oblasti daní měla být nepochybně obeznámena s okolnostmi podání správní žaloby, resp. s jejími náležitostmi. Samotný účel zastoupení je totiž zřejmý: profesionál má garantovat kvalifikované uplatňování práv účastníka řízení [k tomu srov. stanovisko pléna Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS-st 1/96 ze dne 21. 5. 1996 (ST 1/9 SbNU 471), http://nalus.usoud.cz].

[35] Skutečnost, že zástupkyně stěžovatelky nebyla schopná odhadnout budoucí vývoj kauz, v nichž klientku zastupovala, a proto podala pouze blanketní žalobu, nemůže být důvodem pro prodloužení lhůty, případně pro její prominutí. Soudní řád správní v tomto ohledu v § 72 odst. 4 jednoznačně stanoví, že *lhůtu pro podání žaloby nelze prominout*. V takovém případě by vhodným řešením bylo informovat o nastalé situaci klientku (stěžovatelku), která by si mohla zvolit jiného zástupce, případně žalobu podat sama.

[36] Konečně k poznámce stěžovatelky, že žalobní body nebyly doplněny ani do 14. 10. 2010 *„z důvodu její pracovní neschopnosti zánětu šlach na obou rukách, kdy jí lékařem byla aplikována sádra“*, zdejší soud dodává, že nebylo-li možné pro zástupkyni stěžovatelky sepsat doplnění žaloby písemně, mohla takové doplnění žaloby provést jiným kvalifikovaným způsobem (kupř. ústně do protokolu u Krajského soudu v Brně podle § 37 odst. 2 s. ř. s.). Případná specifikace žalobních bodů učiněná po uplynutí lhůty pro podání žaloby podle § 72 odst. 1 s. ř. s. by však v posuzované věci nemohla ničeho změnit, neboť jak již bylo shora uvedeno, žalobkyně musí formulovat žalobní body alespoň v nejhrubších rysech v průběhu dvouměsíční lhůty pro podání žaloby (srov. bod [23] shora).

VI. Závěr a náklady řízení

[37] V souzené věci je tak zřejmé, že žaloba stěžovatelky žádné žalobní body neobsahovala a že stěžovatelka tuto žalobu v zákonné lhůtě pro její podání v tomto směru ani nijak nedoplnila. Stěžovatelka podala blanketní žalobu v samém závěru zákonné lhůty pro její podání, proto nebylo v reálných možnostech krajského soudu identifikovat napadené rozhodnutí, ověřit okamžik jeho doručení stěžovatelce, resp. konec lhůty pro podání žaloby, a vyzvat ji k odstranění vad podání ve smyslu § 37 odst. 5 s. ř. s. před uplynutím lhůty podle § 72 odst. 1 s. ř. s. Nejvyšší správní soud proto dospívá k závěru, že se Krajský soud v Brně napadeným usnesením nedopustil nezákonnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s., když žalobu stěžovatelky podle ustanovení § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. odmítl, aniž ji předtím vyzval k odstranění nedostatku podmínky řízení, neboť dospěl k závěru, že po marném uplynutí lhůty k podání žaloby se absentující žalobní body stávají neodstranitelným nedostatkem podmínky řízení.

[38] Nejvyšší správní soud proto ze všech výše uvedených důvodů kasační stížnost podle § 110 odst. 1 s. ř. s., poslední věty, zamítl jako nedůvodnou.

[39] O náhradě nákladů řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. ve spojení s ustanovením § 120 s. ř. s. Žalobkyně neměla ve věci úspěch, a nemá proto právo na náhradu nákladů řízení; žalovanému pak v řízení o kasační stížnosti žádné náklady nevznikly.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 4. května 2011

JUDr. Marie Žišková
předsedkyně senátu